

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8,-, ZA DIJAKE KRON 6,-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10,-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13,-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 13. JULIJA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 46

Vojni gorski telefonski oddelek.

Stara mati.

Črtica.

Stara mati Drenovka, žena nagubanih lic, upognjenega križa, a vedno še jasnega in gorkega pogleda, je bila zatopljena v svoje delo. Na mizi je imela že celo skladnico snežno-belega perila in ročno je jemala s kupa srajčke, jopiče, povere, blazine, prte, odejice, blazine in kapice. Zadovoljen smehljal ji je šinil kakor solčni žarek čez starikav obraz: vse to je sama našivala in spletla.

»Hvala Bogu, perila in oblekce malemu ne bo manjkalo; za moje otroke mi ni nikdo tako poskrbel. — Hitro moram še drva naložiti v peč, da se preje razgreje likalnik.« — In ko je pokladala v peč drobna polenca, zapoje nenadoma zvonec pri glavnih vratih; njena svačinja se je dvignila v postelji in prestrašena vzkriknila:

»Ivan...?« je vprašajoč zaklicala. »Ivan je, rad bi že videl svoje dete!«

Mati vkljub svojim težkim letom lahko in urno stopi k postelji in poboža ženo svojega Ivana po razbeljenih licih:

»Le mirna bodi, draga moja, Ivan sedaj ne more priti; dvakrat v kratkem času ne dobi dopusta.«

Dekla stopi v sobo in sporoči: »Pismo-onoša je prišel in prinesel zaboj.«

»Kaj piše?«, hitro vpraša mlada žena v postelji.

»Kaj če pisati? Saj je vedno ena,« pravi mati. Zaboj pa tudi ne more biti od njega, saj nam nima kaj poslati.«

Zunaj okrog voglov pa je tulila jesenska burja, divja in mrzla; drevesa so zadrhtela v vejah in zaječala v deblih, ki so se gibala in nagibala na razne strani. Jug se je pričel ustavljati burji in zavladal je v naravi grozen ples. Burja je živžgala, jug se je upiral, okna so šklepetala in eno preslabo zaprto je burja odprla in mrzla kakor smrt je bušnila in zavela po sobi.

Mati je hitela okno zapirati in mrmrala kakor bi molila.

»Mati, kdo je prišel? — Odkod tak hrup?«

»Vihar je zdivjal, jug se poskuša z burjo. Na to stran bije v okna veter z juga.«

»Z juga, od Soče, mati? — Da, da, ali čuješ, kako stokajo ranjenci na bojišču?«

»To so junaki, ti ne stokajo,« miri mati bolnico.

»Saj jih slišim; rekla si mi sama, da v teh vojnih časih vsak hip pade na raznih bojiščih po en mož. — Le pazi, pa boš tudi ti čula glasove zadetih vojakov.«

— In izpod odeje se je dvignilo dvoje belih, trudnih rok, ki sta se onemogli sklenili kakor k molitvi. — Mati jo prime za roki, jo miri kakor to zna dobra mati, rekoč:

»Ne razburjaj se! Že itak te kuha vročica. To ni dobro pri tem, kar pričakuješ. Bojišče je predaleč od nas, da bi mogli čuti glasove ranjencev: In če že slišiš kaj, to niso glasovi umirajočih, to so glasovi, ki kličejo po novem življenju. Vsak hip, kakor si rekla, umrje kak človek, a vsak hip se tudi rodi človek. Tudi ti čakaš na dete, ki o njem sanja Ivan na bojišču in ki ga spomladi, ko se vrne, vzame v svoje naročje.«

»Ali res mislite, da pride? — Jaz tega ne morem verjeti. Kje je še pomlad? In solze so ji zalile oči in ji kapale z razbeljenih lic na blazine.

Ko je bolnici odleglo, ukrala se je mati v drugo sobo. Tam je ležal na mizi zaboj, ki ga je ravnokar pismonoša prinesel. Radovedna je pogledala nanj in se prestrašila, ko ga je razrešila. Pred njo je bila v zaboji stlačena vsa Ivanova ostalina. Skušena žena je takoj razumela grozen pomen teh poslanih stvari. Stenilo se ji je pred očmi, oprijela se je mize, ker se ji je zdelo, da ji je nekdo izpodbil obe nogi na enkrat, in sesedla

četinega poveljnika, ki z žalostjo naznanja, da je njen sin zadet od granate kot junak padel na bojnem polju za domovino v borbi zoper zakletega sovražnika. Brez trpljenja da je umrl nagle smrti; da so ga ljubljence pokopali z vsemi vojaškimi častmi in da so postavili križ na njegov grob z razločnim napisom, kdo da je tu pokopan.

Kakor da bi ji kdo razbijal s kladi-vom po glavi, tako ji je bilo, ko je prebrala to pismo. Obstala je in borila se proti žalosti, ki jo je stiskala.

»Trpimo,« vzklikne, »premagajmo se, sicer poleg sina izgubim še vnuka.« In kakor nema in nezavestna se je vdala neizprosni kruti usodi, ki jo je že večkrat preganjala v njenem življenju. Videla je pred seboj svojega očeta, ki je leta 1866. šel na Laško in se ni vrnil, in dvanajst let pozneje je mlademu možu tam doli v Bosni v neki zasilni bolnici zatisnila oči.

»Čudno, da še živim,« vzdihne mati, »pač Bog hoče, da še živim in trpim.« In kos za kosom je jemala iz zaboja stvari, ki jih je sinu ali sama napravila ali oskrbela; z neko žalno slovesnostjo jih je razgrinjala čez mizo in vmes molila za pokoj njegove duše. — Skrbno je sobo zaklenila, kakor bi skrivala svoj najdražji zaklad, in vstopila obenem z zdravnikom in babico v bolniško sobo.

Zdravnik je zmajeval z glavo, predpisal navodila; kmalu za njim je pa prišel duhovnik.

Zunaj pa je še vedno tulil vihar okrog oglov.

»Mati, ali še sedaj ne slišiš?« vzdihne bolnica, »vojaki prihajajo z južnega z bobnom in piščalkami, Ivan je gotovo med njimi. — Oj Bog, res je, saj me kliče; rad bi me imel s seboj.«

Še enkrat je poskusila mati tolažiti bolnico, tedaj pa so ji rekli, da je najbolje, ako pusti sedaj ženo v miru. In slušala jih je in šla v sobo, kjer je imela po mizi razpostavljeno ostalino Ivanovo. Pismo njegovega poveljnika, ki je ležalo na tleh, je pobrala in si ga vtaknila v nedrje. Sesedla se je na tla v kot, pokrila si glavo s tresočima se rokama,

zamašila si je s palcem ušesi, da ne bi slišala bučanja vetrov okrog hiše, in se zgrudila kakor kopa zavrženih cunj v razdrapan klopčič.

Prešla je ura in vihar zunaj je ponehal. Vojne sile viharja so se oddaljevale in le iz daljnih dalj se je čul nerazumljiv šum. Tedaj pa so se oglasili drugačni glasovi, trkalo in pikalo je na okna.

»Kdo neki sili v hišo?« mrmrala je stara mati sama zase.

»To je dež z vetrom, in debele kaplje padajo na steklo,« reče ji dekla. Čez nekaj časa poneha trkanje vodenih kapljic na okna in v sobi se oglasi jasen, življenjapoln otroški glasek...

Tako, kakor je res... star samec in njegova soba.

se je na stol brez besede.

Ni vzkrika ni bilo iz njenih ust, ni solze iz njenih oči. Nema žalost jo je obvela prav kakor bolnika ona suha vročina, ki kakor ogenj peče, pa si ne more najti izhoda s potom.

»Mati!« zakliče dekla v kuhinji.

Tedaj se vzdrami in zopet zave. Spomni se, da ima porodnico v sosednji sobi in da je morda od nje odvisno življenje otroka in matere. Zato pogoltne vso boleost kakor bolnik zoperno grenko zdravilo.

»Malo potrpi, takoj pridem!« odgovori mati dekli in zopet brska po zaboji. Med raznimi stvarmi najde tudi pisemce

»Hvala Bogu, deček je zdrav,« vzklikne babica... »Seveda... bolnica... vedela sem takoj, tega ne bo prenesla.«

Stara mati, kakor da bi se ji zablistala zarja novega življenja, vzame novorojenca v naročje, poljubi ga na rdeči lici in vzklikala je:

»Glej ga! Sinko — cel oče... moj otrok! Zopet ga imam; nekaj let — saj jih ne bo več veliko — mi ga dobri Bog vendar pusti.«

»Da,« je rekel zdravnik, ki je zopet prišel, »gotovo ga boste imeli vsaj do prihodnje vojske.«

Boječ se zanj, izkopala ga je stara mati in ga odela v snežno-belo haljico, ki jo je sama sešila, ter ga narahlo položila v zibel.

Vrnila se je k postelji, kjer je mrtva počivala novorojenčeva mati. Ko se je razplakala ob njeni postelji, tolažila se je, rekoč:

»Dobro tebi — boljše v resnici nego meni! Ivan te je hotel imeti s seboj; ob njegovi roki boš stopala v nepreglednih vrstah rešenih vojakov.«

Detece pa je mirno spalo v zibelki in sivi lasje stare matere, ki ga je gledala sklonjena nad njim, so ga senčili. Stara mati pa jih ni opazila, da so sivi, in se je radovala ob zibelki novega življenja.

Oče, mož in sin, vsi so se zopet povrnil k njej z vnukom.

Zadnji žarki zahajajočega solnca so zablesteli čez vrhove planin.

Žena.

Slika iz naroda. Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska. (Prevel Podravski.)

Pravijo, da ljudje po mestih hitro živé, — kaj šele pri nas na deželi!

Štefan Zetko, oče peterih otrok, je malo pred Božičem pokopal ženo, kmalu po sv. Treh kraljih pa je bil že na oklicih.

»Otroci ne morejo biti brez varstva, prosim vas lepo,« se je izgovarjal ter zravnaval shujšano postavo. Lase je imel počesane, toda nekoliko narastle brke mu visé, kakor običajno, malomarno navzdol. Bilo je očitno, da se ni brigal dosti za svojo vnanjost. »Ženske mi niso dale miru, češ, da je otrokom treba varstva, da se moram oženiti. In nasvetovale so mi to-le nevesto...«

»Pa recite, da si nisva usojena — kaj?« odvrne nevesta ter se nasmeji veselo. Ona je bila ženska posebne vrste. Svojega ženina presega za celo glavo, on se tako-rekoč kar izgubi ob njeni krepki, na moškega te spominjajoči postavi. Dà, tudi na njenem belordecem licu se kaže nekaj moškega; odločnost, ki ima svojo podlago v zdravem telesu in krepkem duhu. Kadar se nasmeji, prikažeta se dve vrsti zdravih, belih zob. Že ni več mlada; po vraskah okrog oces bi ji bilo prisoditi že nad tri-deset let, toda njene oči se lesketajo tako kakor pri otrocih, kažejo mirno zadovoljnost in otroško brezskrbnost; oči so ji v popolnem nasprotju z njeno močno postavo.

»Da se ne bojiš, Iva!...«

»Da bi se bala? A čemu?« in pri tem se je nasmejala tako zveneče, kakor se je smejala, ko je žela travo v svoji rojstni krajini pod Javorinom.

»Bedasta je,« govore ženske na ulici. »Ne pravijo ljudje brez vzroka, da je bedasta! A kdo jo je neki nasvetoval revežu?

On je človek za nič, ona pa kot gora, brez pameti... ko bi vsaj otrok ne bilo — pa bi še bilo! Saj pripravi sirote ob pamet — tak dragonec!...«

Otroci so se v resnici prestrašili nove matere. Sedeli so vsi prestrašeni na peči; najstarejša, desetletna deklica na kraju, da manjši ne bi popadali na tla. Pet kodrastih glav z bledimi, umazanimi lici, desetero prestrašenih oces, uprtih v njo — to ni bila prav nič prijazna slika za »mačeho«, katera, kakor ljudje navadno govore, »je našla srečo«. Tu niti Iva, ki je vedno vse gledala le od vesele strani, ni mogla govoriti o sreči... Osupnila je tudi ona, toda hitro se je odločno otresla mračnih misli.

jaz ne usmilim, pa poginete s to drobnico. Vas bi ne bilo dosti škoda — toda otroci. Zakaj vi ste odgovorni pred Bogom zanje — da veste!« je dodala z iskrecimi očmi. Odgovora na to pa ni čakala, odložila je jopico ter si zavihala rokave, kakor bi se pripravljala za boj. Toda na licu se ji je zrcalil mir, zavest, da je tu potrebna, na svojem mestu.

»Vidite, taka je sestra,« pravi njen brat, ki je prišel z mladenko kot priča ter se v zadregi praskal za ušesom. — »Moram vam reči, svak, ako ste slabe narave, paš se rajši vrnite s krajše poti. Srce ima ona dobro, niti kokoši ne bi storila krivice. Toda njena narava je nekoliko robata. Pravim vam, da boste plesali tako, kakor bo ona hotela.«

»A naj si je že, kakor Bog dá,« odvrne ženina, skoro bolj mirno nego prestrašeno. Nevesta mu je začela ugažati. Stekla je vun in poiskala na dvorišču protje, ki je bilo zasuto s snegom.

Njemu se ni ljubilo ga iskati; rajši je čakal, da so mu sočutne ženske prinesle kako butarico drv od svojega. Ona pa je protje vlačila izpod snega, da so ji kar roke zardele od mraza, lomila 'ga' nakratke kosce, ne da bi poiskala sekiro. In prav zala je bila tako videti, smehljajočega se lica, ovitega z rdečim robcem, z golimi rokami.

»Naj že bo, kakor hoče,« ponavlja povsem pomirjen, »da bi le rada imela otroke — in da bi delala...«

»Ej!« se nasmeji mu bodoči svak. »Radi tega vam pač ni treba biti v skrbeh! Pri nas se, hvala Bogu, dela ne manjka, toda Ivi ga ni nikdar dovolj. Živino glešta sama — mi moški smo zanič, kakor pravi. Kuhinje, ki jo je

prevzela po pokojni materi, še ni zapustila. To zimo je napredla za štirideset klopčičev preje, a v gorovje gre z nami posiloma po drva. Jaz se tega celo sramujem, toda kaj, ko je ona tako čudna! Pa se še pritožuje, da ji je pri nas skoro dolg čas.«

Lice vdovčev se zjasni popolnoma. Bog jo je ustvaril kakor nalašč zanj. Delo njemu, odkar je živ, še nikdar ni posebno dišalo. Pijanec sicer ni, ker premoženja

Prizori z jugozapadnega bojišča.

Podrtina pri Gorici.

Goriška okolica.

»Vi ste cigan, Štefan,« je dejala ter prezirljivo merila z očmi snubača. »Rekli ste, da so štirje, tu pa, evo, jih je pet.«

»Ali jih naj podavam, ali kaj?« se izgovarja grešnik in v nemarno že bolj moško doda: »Saj ako se ti ne ljubi, v imenu božjem: jaz te k temu ne silim. Oženim pa se tako ali tako, dasi sem vdovec in imam otroke. Vzame me katera še drugačnejša nego si ti...«

»Zlodej vas vzame, veste! Ako se vas

ne zapravi, toda za delom se tudi posebno ne peha. Priženil se je bil k pokojni ženi v to koč: imela sta tudi nekoliko polja, toda polagoma sta ga odprodala. Zahajala sta na Dunaj na delo in prihajala domov le ob žetvi. Pozneje sta se preselila povsem tjakaj, kajti polja je bilo čimdalje manj, otrok pa čimdalje več. Delo pa je tudi donášalo toliko, da so živeli sproti. Pokojnica, ki je bila tudi nekoliko podobna možu, je bila dobra mati; za otroke je skrbela, kakor se spodobi, in tudi on je kolikor toliko pomagal. Hujše je bilo takrat, ko se je vlegla. On si ni znal več pomagati; navezan sam nase, jel je izgubljati tudi dobro voljo, katere je še za redne razmere imel premalo. Pa je bolnico z otroki poslal domov, sam pa se je hranil kakor je mogel. Dobri ljudje so se potrudili, da ta drobnica ni pomrla gladu. Dà, rojaki so še njemu, 'zapuščnemu, pomagali. Preživili bi se bili, ko bi jo le Bog pustil pri življenju, vsaj dotlej, da bi bili otroci nekoliko odrastli... Toda dospela je brzjavka; ni mu preostajalo nič drugega, nego vrniti se domov. Ženo je našel že mrtvo — izkašljala si je pljuča. In tako, navzlic temu, da so ušmilenje ženske skrbe za sirote tudi po pogrebu, se je navalila nanj velika skrb. Bil je sicer velik brezskrbnež, verjel je, da kar se ima zgoditi, pa se zgodi, a vendar mu je delala ne malo preglavico misel, kje najti bogaboječo dušo, katera bi hotela prevzeti na svoj vrat jarem, pod katerim je pokojnica omagala.

Radi tega se je smejal v duhu svakovim besedam. Evo, Bog mu jo je zbudil — pa še drugačnejšo. Ker je Iva tako delavna, pa bo v imenu božjem zopet kakor je bilo...

In z lahkim srcem je odpeljal svaka v krčmo, hoteč ga pogostiti. Običajno sicer je pripraviti gostijo v ženinovi hiši, toda Iva sama ju je zapodila iz sobe. Ko se je izvedelo, da se zapuščeni vdovec hoče ženiti, se je vnema žensk mahoma ohladila. Otroci so že tri cele dneve sedeli na peči nepočesani, ne umiti... Iva, razjarjena radi tega nesočutja ljudi, je potegnila otroke dol in začela izvrševati vlogo matere, kregajoča se ves čas. Prestrašeni otroci so šli pod glavnik kakor pod nož, najmanjše je vreščalo tako, da je morala priti sosedga pomiriti, da bi se mu od strahu kaj ne pripetilo. Toda, ko se je vdovec proti večeru ves razgret vrnil iz krčme, sedeli so otroci smehljajočega se lica po vrsti, snažni in počesani, da so izgledali kakor mak.

»To, da se priučite, vi spački!« je rekla Iva, otirajoča si znoj s čela. Toda otroci so že brez strahu gledali v lice svojo bodočo mačeho. Že vedo, že so čutili, da jih radi njenih besed ne sme boleti srce. Saj smehlja se tudi ona in že davno niso občutili takšne nege kakor od te grmeče, velike tete...

Bilo je malone že temno, ko se je Iva ogrnila z ogrtačem in se odpravljala z bratom domov. Vdovec je začel iskat suknjo in kučmo. Najstarejše dete, ko je videlo, da se oče odpravlja, se je jelo jokati.

»A kam pa vi?« ga povprašuje Iva. »Nú, spremim vas, kam neki drugam?« se nasmeji ter jo pogleda z iskrenimi očmi.

»Dà, kaj še?! Nú in otroci? Ali jih pustite same?«

»Saj pride kdo, ki prenoči z njimi. Tudi včeraj je prišla sosedga, ko so se jokali.«

»Vi zmerom greste od nas!« se je pritožila deklica. Prišlo je na dan, da zahaja vdovec vsak večer v krčmo in da se otroci doma bojé.

»Jaz pa grem le radi tega, ker ne morem slišati, da se jočete,« se je izgovarjal vdovec ves zardel. »Srce me boli,

Ulica v Gorici.

ko jih vidim, sirote, zapuščene. Rajši bi odšel po svetu.«

Toda Iva ga meri zopet s srpim, iskrenim pogledom.

»Vi ste oče? Hujši ste nego žival! Ta svojih mladičev ne zapusti, marveč jih hrani podnevu in ponoči...« pravi razjarjeno in že odklada jopico in ogrtač. »Pojdite, če hočete, pa jaz tu prenočim z otroki.«

»Ha, kam pa si dejala pamet, Iva!« se jame hudovati brat. »To bi bilo lepo, da bi tukaj ostala. Saj veš, da se to za nevesto ne spodobi... Kaj bi rekli ljudje? ...«

»Kaj bi rekli?! Ako moram, pa moram. Jim vsaj jutri sobo pobelim. Saj je tu malone kakor v kakem hlevu.«

Le s težavo se je dala pregovoriti, da je šla domov — toda vdovec je moral ostati doma.

Sosedga je res prišla. Osupnjen vdovec se je pritožil, kako ga je nevesta odbila — in drugi dan so se mu smejali vsi vaščani. Zvečer pa je prišla sestra pokojne njegove žene, ki se sicer ni dosti brigala za otroke in vdovca.

»Zares ste se lepo skazali s to svojo nevesto. Ali mar ni bilo dobiti druge navadne ženske? Saj ta nima ne pameti, pa tudi čednostna ni, kakor se spodobi. Oh, otroci, nesrečni otroci! Pri tej materi vam pač ne bo dobro...«

In za navrzek je jela praviti osuplemu vdovcu historijo iz Ivinega življenja...

Pred tremi leti je Iva odšla »na dnino«, kakor da doma ne bi imela kaj delati. Najemnik je odpeljal najete ljudi nekam v spodnje kraje; — delo je bilo težavno, vročina velika, čudno, da niso popadali od žeje, a vode nič, razen nekaj mlakuže. Pa je prišla na ljudi bolezen; tretjina jih je ležala kakor pobita. Samo Ive se bolezen ni prijela... In neumnica, ne da bi bila čuvala svoje zdravje, marveč se je trudila podnevu in ponoči ter kakor strašilo hodila od postelje do postelje. Ni spala po cele noči. A to radi ene osebe! Bil je ondi neki hlapec iz Orehova — ki je bil za deset let mlajši od nje — in ona se je ovesila nanj... Bil je največji revež; bolezen se ga je lotila takoj v prvih dneh, mrzlica ga je tresla — in potem je ležal kot klada. Prišel je zdravnik, toda samo k takim, ki so imeli s čim plačati; za onega, kdor mu ni delal, gospod ni hotel plačati. In Iva, neumnica, je plačala tudi zdravniku ter šla ponoči v mesto po zdravila — dasiravno je bilo tjakaj zelo daleč. Tako ga je lepo zdravila in ozdravila, in že je bil zdrav, pa še je hodila okrog njega, pritrgovala si od ust in ga krmila kakor pajka... Smejali so se ji vsi, tudi on, bolnik, se ji je smejal za hrbtno, toda v lice se ji je dobrikal, vesel, da toliko drži nanj. Toda Iva je kar norela za njim in on ji je obljubil, da jo vzame, in ji prisegel, da je ne zapusti. Še za vožnjo mu je dala denar in ko sta prišla skupaj domov, pa je od tega časa več ni pogledal. Celo smejal se ji je, ko je poslala teto k njemu z naročilom, naj je v veliki nesreči ne bi zapustil... Ne smela bi baje biti bedasta. Ostal ji je, norci, lep spomin! Mati ji je umrla od sramote in od žalosti. Sreča še, da ji je dete umrlo; sedaj bi ga gotovo semkaj privlekla, kakor da vdovec ne bi imel koga rediti.

Vdovcu je bila sicer znana Ivina nesreča, toda sedaj se je prestrašil. Kaj, ako je res tako bedasta? A reven človek ne pogine, ako tudi nima premoženja, če mu le Bog ne odtegne pameti. Vendar, Iva, v kakšno nesrečo je norica zabredla!... Saj tudi njegova pokojna žena ni bila ena izmed najpametnejših, toda bila je vsaj taka, da je človek mogel prebiti poleg nje. Kaj pa sedaj, ako je ta zares bedasta?!

»Menda bi bilo bolje, ako bi jo pustil,« pride na misel neodločnemu vdovcu.

»Res bi bilo najpametnejše,« se oveseli sestra. Dokler se Iva ni našla, je ona mislila, da bi ne mogla vzeti Štefana. Od tega časa pa se ji je posvetilo v glavi. Ako se ga taka spretna mladenka ne boji, čemu bi se bala ona, čemu bi se bala kopice otrok?! Ti se danes — jutri razlezejo po svetu in Štefan je še krepak človek.

»Oženite se, svak, tukaj v vasi. Saj bi se menda našla katera, ki bi za te sirote skrbela... Saj bi pri Bogu imela plačilo...« In vdova je pri tem pobožno vzdihnila.

Vznemirjen, toda obodren vdovec se je drugi dan podal k svoji nevesti. Ženske so ga našuntale, naj ji gre odpovedat. On pa se je odločil najpoprej samo prepričati se — potem pa naj si že bo kakor hoče! Naumil je, kako hoče poizvedeti, kakšna je Iva doma. Toda ko je končno po dve uri trajajočem gaženju po snegu, ves premražen, dospel v prijetno zakurjeno sobo, so se mu izkadile vse prejšnje misli iz glave.

V prostorni, po starodavni šegi urejeni sobi, je bilo dokaj živo. Dve spretni ženski sta sedeli za brenčecima kolovra-

toma; gospodarja (bila sta dva brata in sta gospodarila na eno roko), sta na sredi sobe pletla koše; deček jima je stružaril vitre v to svrhu. Iva med njimi ni bilo. Kuhala je obed in pri tem poskočila časih na skedenj — rezat slamo. Bilo br škoda, da bi možakarja pustila svoje delo...

Našel jo je na skednju. Z zavihanimi rokavi in golimi rokami je v hudi zimi pokladala v rezalnice slamo. Rezala je po stari šegi s koso ter si pri tem pomagala z nogami. Za to je bila potrebna spretnost in moč. Ženin je obstal začuden kakor steber; ko bi njega postavili k takemu delu, otrpnili bi mu roki; gotovo bi odletel v prvi pol uri. Iva pa si pri tem še veselo popeval!

»Ali si vesela?« ji izreče svoje začudenje, ko sta se pozdravila.

»Zakaj bi ne bila?« se nasmeji Iva. »Ali se naj jokam ali kaj? Saj sem nevesta!« se je pošalila.

»Kaj pa, ker so mene ženske poslale, naj ti odpovem!« drzne se reči ji naravnost. Vso pot je premišljeval, kako jo poprej poskusi in ji pove šele potem, a sedaj, evo, kar naenkrat mu je ušla beseda.

Iva je obstala, toda samo radi tega, da je zopet naložila slame.

»Kako to?« ga vpraša tako nekako mimogrede.

»Da baje nisi primerna zame, da niti sirot ne preskrbiš, da si bedasta...« ji je priznaval naravnost.

Tega je bilo že preveč. Iva se je razjezila.

»Toda jaz? Jaz da vaših sirot ne preskrbim? Jaz da jih ne bi oskrbeli!...«

»Nú, torej sem prišel, da ne bi mislila več name. Jaz si najdem drugo, ti pa si v imenu božjem najdeš tudi drugega...«

»Vi ste bedaki!« seže mu Iva razvneto v besedo, toda že zopet s svojim navadnim resnim glasom. »Vi poslušate ženske, a jaz vam vendar pokažem, da hočem preskrbeti vaše sirote. Ženskam na kljub, da bodo videle, kakor tudi vi. In pravim vam, ne delajte nikakih neumnosti, kajti...«

Iva ni izgovorila. Iz odprte veže je ovohala, da se ji hoče prismoditi grahova kaša. Za njo je bilo gotovo važnejše, da se ji kaša ne prismodi, nego da bi snubač odšel nazaj, kajti pustila ga je v skednju in skokoma zdirjala k ognjišču.

Čez tri tedne je bila svatba.

Bratje, nemara celo nekoliko neveseli, da jim uide »kazar« od hiše, so opravili

Štefan je torej ujel srečo, o kakršni se mu niti ni sanjalo. In bil je zadovoljen. Saj je dobro videl, da je pod škrinjo položila celo kopico vrečic. V eni je bilo nekoliko moka, v drugi fižola, v tretji in četrti zopet drug živež. Iva je vedela, da do novine je še daleč in da otroci ne prespe lačni zime.

* * *

V prvih dnevih po svatbi se je Štefan čutil kakor človek, ki po negotovi plovbi dospe v pristajo. Skrb radi ženitve, strah, če se nevesta pokaže takšna, da bo preskrbela ne le zgolj otroke, marveč tudi njega, mu zadnje dni ni dala miru. Z Ivinim prihodom je vse to prenehalo. Ko se je v jutro prebudil, ga je žena že čakala s skledo tople juhe. V sobi je bilo zakur-

ni preostajalo časa. Mož je čez dan predsedel za pečjo, proti večeru pa je krenil v krčmo — zadovoljen, da se nahaja domačija v dobrih rokah.

Ko je bilo v novi domačiji že vse v redu, pride Ivi na um tudi moževa brezposlenost.

»A kaj, ti ne pojdeš nikamor?« ga je vprašala neko jutro.

»Kam naj neki grem?« se je začudil, kakor bi ne razumel njenega vprašanja.

»Kam? Nu, nekam — na delo, kam si zahajal poprej?«

»Jaz nisem hodil nikamor, — kam bi naj neki šel?« se začudi še enkrat, ne več tako odkritosrčno.

»A kaj si delal vso zimo?« se je čudila ona.

»Nu — nič, kaj bi naj delal?! Žena je bila bolna — tudi otroke je bilo treba preskrbeti.«

»Saj, saj, toda ob čem ste živeli?!«

Štefan je skomignil z rameni ter se dobrodušno nasmejal.

»Bog nam ni dal poginiti — dobri ljudje so preskrbeli...«

»Da, saj so oče prodali vse polje, so pravili mati,« se oglasi najstarejša deklica.

Iva je prezirljivo premerila moža — ter dalje ni povpraševala. A ko je zvečer segel po jopiču, hoteč iti,

kakor običajno, v krčmo, stopi mu žena na pot. Iz tega je nastal prvi prepir v zakonu. Iva ni hotela odjenjati, — Štefan tudi ni bil novinec. Vedel je, da prva zmaga ali izguba odloči vso njegovo daljšo usodo. Ušel je v krčmo ter se bolj iz strahu kakor vsled zmage napil in se vrnil pozno ponoči domov.

Iva ni lenarila. Medtem ko je bil mož v krčmi, se je pomenkovala s svo-

Sestreljen laški zrakoplov na potu iz Ljubljane.

jeno, otroci so kot miši tiho sedeli po kotih. Drugekrat so se zbudili že ob svitu in se kinkali, ako so bili lačni, pa zopet razgrajali, če so se najedli — nikdar ni imel miru. S prihodom mačehe pa sta glad in razposajenost prešla. Iva je bila zares slična dragoncu: točna in stroga.

»Dobra žena, dobra!« jo je hvalil Štefan v krčmi, ko so ga tovariši povpraševali o njej. Hvalil se je bil namreč, da

Poročnik
dr. Jos. Podobnik
iz Vel. Dobrave pri Zatičini je utonil v Drini.
R. I. P.!

Anton Novina
iz Podturna pri Toplicah na Dol., padel je v Srbiji 12. okt. 1915. Njegovo zadnje pismo: Hrabro se hočemo bit, vi pa — molite za nas.

Mihael Klemenčič
iz Št. Vida pri Zatičini, padel je v Galiciji dne 17. februarja 1915. Lahka ti zemlja gališka!

Martin Šiško
iz Bučevca, padel je na južnem bojišču. Junak, spavaj v Bogu!

Anton Kokalj
iz Velike Dobrave pri Zatičini, član Marijine družbe, padel na ruškem bojišču. Raduj se pri Mariji!

Franc Kastelic
iz Lipoglava od 15. februarja 1915 po bojih v Karpatih pogrešan.

svatbo kakor se spodobi ter Ivo primerno opremili. Bale je imela polne sani, pernice z rdečo, modro in žolto cvetasto prevleko in težko škrinjo, lepo izrezljano, polno obleke, ki jo je podedovala še po babici. Tudi kolovrata se ni manjkalo.

je žena huda in stroga, a da je z njim zelo dobra, kar pa je bilo vzrok, kakor se je pozneje pokazalo, to, da Iva ni imela časa ukvarjati se z možem. V prvih dneh je snažila, pospravljala, šivala, krmila novo svojo rodbino, tako da ji za drugo

jimi sosedami o svojem možu. Sosedo so ji slikale, kakšen je Štefan. Iva je spoznala, da je njen soprog izreden lenuh in malomarnež. Toda novo ji je bilo to, da si je pred svatbo izposodil od žida Ozeфа na hišo sto kron. To je bila zanjo

huda rana, toda Iva ni bila ena izmed tistih, ki bi se ustrašila vsake malenkosti.

Prvo njeno delo je bilo, da je še to noč preiskala premičnino svojega moža. Našla je v žepu nekoliko nad dvajset kron — znesek tako velik, da je Iva pozabila od veselja, odkod da je ta zaklad.

Zarano se je Štefan vzbudil kakor po navadi vsled prijetne vonjave česnovе juhe. Toda Iva je bila, kakor bi se ne bilo zgodilo ničesar, in to je le še povečalo njegov mir.

Vendar ni ostal dolgo časa miren. Včeraj je še imel v žepu dvaindvajset kron, sedaj pa ima komaj nekoliko vinarjev. Vedel je, da jih je v krčmi še imel, toda kaj se je godilo dalje, tega se več ni spominjal. Sreča je bilo še to, da žena zanje ni vedela!

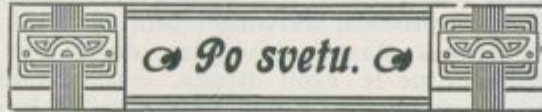
S to izgubo so se kakor bi presekali, skončali medeni Štefanovi dnevi. Kakor da se zbero vse nesreče, je uprav tedaj tudi pošla zaloga, ki jo je Iva pripeljala z doma. Iva ga je še ta dan prosila denarja za moko in zabelo. Štefan se je prestrašil. Kaj, ako je žena slutila, da je imel denar in če sedaj poizve, da ga je izgubil. Da bi pregal vihar, reče, da ima sicer nekoliko vinarjev, ki pa še prav pridejo in da naj žena skuha krompirja.

Iva ga je ubogala, skuhala je krompir in ga prihranila še drugi dan. Otroci so gledali na ta novi red nekako osupnjeni. Tudi Štefanu, privajenemu na redno, toplo hrano, je jelo kruliti po želodcu. Samo Iva je bila kakor po navadi. Da, pričela je še nekaj novega: po jedi je jela popevati pobožno pesem v zahvalo za nasičenje z božjimi darovi. Vsled tega je postal Štefan v resnici žalosten. »Saj je ona vendarle bedasta,« si je mislil, ogle-

Nekoliko pa se je jel tudi sramovati, toda nepravilne so mu bile zoperne. Bil je kaj miroljuben človek, in Iva — kakor je bil skusil — je bila odločna, ne samo pri delu, ampak povsod.

»Ako že hočeš piti, ti ni treba v gostilno, rajše ga prinesem domu«, je dejala krotko, s smehljajočim obrazom. »Tako lahko pijem tudi jaz in tudi še otroci kaj dobé . . .«

(Konec prih.)

Svetovna vojska.

2. julija. 40 kilometrov na široko so združeni Angleži in Francozi v veliki ofenzivi navalili na nemške postojanke ob reki Somme. Od Goumécourta do La Voiselle sovražnik ni mogel prodirati; ob Sommi pa je prodrli dve sprednji vojni črti; zato je bilo potrebno, da sta se dve diviziji umaknili iz te postojanke. — Napadi na okolico Tahure so ostali brez uspeha. — Levo od Moze so Nemci vzeli višino 304 in bližnje jarke. Vzhodno od Moze so Francozi napadali, da bi si zopet osvojili svoje postojanke pri Thiaumontu, pa so bili povsod odbiti. — Pri četah generala Linsingena napadi napredujejo, vjetih je 1410 sovražnikov. — Severno-vzhodno od Tarnopola so naši zopet zavzeli z naskokom višine pri Vorobijevki in ujeli blizu 1000 mož. — Kolomejo so zasedli Rusi.

2. julija. V Bukovini ni izprememb. Zahodno od Kolomeje in južno od Dnjestra

vršile se bodo nove volitve za zbornico. Ker se je ta izprememba izvršila na pritisk sovražne entente, bo gotovo Venizelos, ki je še vedno zelo vpliven na Grškem, dobil v zbornici večino in potem se bo Grška odločila. Pravijo, da se je kralj umaknil iz Aten.

2. julija. Bukovinska deželna vlada se je vsled ruskega vloma umaknila v Klausenburg na Ogrsko. Deželni predsednik grof Meran biva v Dornavatri.

3. julija. Boji ob Kolomeji so vedno hujši. Napadi so bili zavrtnjeni. V okraju Luck zavezniške čete napredujejo; pri Baranovičih so Rusi brez uspeha poizkušali s prodiranjem. — Na Doberdobo posebno pri Montedesei Busi so bili boji z ročnimi granatami. — Med Brento in Adižo sovražnik ne more naprej. Pri Monte Interotto je častnik Kaiser s šestero možmi ujel 266 Lahov.

3. julija. Pri Haurcourtu na francosko-nemškem bojišču so se Nemci umaknili. Francozi so zasedli vas Curly in Frisé. Francozi so ujeli v dveh dneh 6000 Nemcev. — Angleži so napredovali v bližini Fricourt in so ujeli 3500 nemških vojakov. — Ruska poročila pravijo, da so Rusi meseca junija ujeli 212.000 sovražnikov. — Pri Verdunu so Nemci vzeli utrdbo Dam-loup. — Ruski torpedi in linijska ladja »Slava« so napadali kurlandsko obrežje vzhodno od Aggas. Obrežni branilci so občutljivo zadeli ladjo »Slava«. — Nekaj naših čet ob rumunski meji je pri umikanju pred sovražnikom prestopilo rumunska tla in so jih Rumuni razorožili.

4. julija. Pri Kolomeji se naši upirajo ruskim napadom, pri Tlumaču napredujejo. V Volhiniji je izkušal sovražnik zabraniti naše prodiranje s hudimi napadi, pa smo vse zavrtnili. — Pri Tržiču (Monfalcone) smo odbili sedem sovražnih napadov, enako pri Kosiču in pri Selcah; na hribu sv. Mihaela je že topništvo pregnalo sovražnika.

4. julija. Na Tirolskem smo v Luganadolini ustavili laško prodiranje. V Posinadolini smo zavrtnili napade in ujeli 177 sovražnikov. — Na francosko-nemškem bojišču se je prodiranje Francozov in Angležev precej ustavilo. — Južnovzhodno od Tlumača na ruskem bojišču so naši Ruse na 20 kilometrov dolgi črti vrgli 10 kilometrov nazaj.

5. julija. Turki so zasedli v Perziji mesto Kermanšah, odkoder poizkušajo Rusi prodirati proti Bagdadu. — Pri Čoruhu na Kavkazu so vrgli Turki sovražnike nazaj in si osvojili šest topov.

5. julija. V Bukovini poizvedovalni boji pri Kirlibaba. — Zahodno od Kolomeje Rusi še vedno napadajo, pa so jih naši pri Sadzavki, Bariču in Bučaču po hudih bojih vrgli nazaj. — Pri Verbenu ob Stiru so naši s krepkim sunkom ujeli 827 Rusov. — Tudi v okolici Luck je sovražnik brez uspeha napadal. Pri Kolki boji še niso odločeni. — Laški napadi pri Tržiču in Selcah kakor vedno brezuspešni. — Na Tirolskem je Lah napadal naše postojanke pri Roani in severno od doline Posina.

5. julija. Ob reki Sommi na francosko-nemškem bojišču prodirajo Angleži zelo počasi, a glavnih postojank sovražnikov niso mogli prodreti. — Pri Verdunu so nemške čete odbile na raznih krajih napadajoče Francoze. — Spor med Mehiko in Severnimi državami še ni poravnán, vendar je upanje, da ne pride do vojske.

Slovenski civilni vojni ujetniki na Malti; med njimi P. Adolf Čadež.

dujoč jo sočutno, sedečo mirno kakor da bi ne bilo ničesar. »Ko bi bila pametna, pa bi jo gotovo skrbelo in šla bi — kaj preskrbet, — toda ona sedi tu, kakor bi se bila najedla kolača in si še prepevala.«

Štefan, videč, da se žena ne briga za to, kaj bodo jedli, se začuti zelo nesrečnega in proti večeru se ojunaci ter se odloči da gre v krčmo in za zadnji denar kupi zdravila za svojo žalost.

Iva je uganila njegov namen.

»Greš v krčmo?« ga je vprašala naravnost in že je odkladala šivanje ter vstajala izza mize. Štefanu je zamrzelo.

so razvijajo veliki boji. — Lah napadajo pri Doberdobo posebno na Selca, bili so odbiti. Med Brento in Adižo so bili napadi Lahov zavrtnjeni. Na bojišču pri Ortlerju so naši zasedli Kristalo-višino. Ujetih je bilo 500 sovražnikov. — Na Kavkazu imajo, kakor se kaže, Rusi malo vojakov. Ob reki Storuh so jih podili Turki osem kilometrov proti obrežju in so zasedli sovražnikove postojanke. — V Črnem morju so turški potapljači potopili štiri velike prevozne ruske ladje.

2. julija. Na Grškem so odstopili ministri. Zaimis je prevzel novo vlado in

Boji na vseh bojiščih.

Rusi so začeli, za njimi so prišli Lahi s splošnimi napadi. In sedaj tudi Francozi in Angleži začenejo. Zato so se na vseh bojiščih razvneli strašni boji. Vojskovodje so mnenja, da ti boji odločijo vojsko.

Iz vsega se vidi, da so naši sovražniki dobro porabili zimo in pomlad s pripravami za vojevanje poleti in jeseni. Zbrali so nebroj novih čet in posebno topništva. Tudi naučili so se medtem marsikaj. Rusi ne napadajo več z bajoneti, najraši gredo naprej z ročnimi granatami in z minami, napolnjenimi s strupenimi plini. — Isti način se kaže tudi pri Angležih in Francozih.

Zdi se pa vendar, da Angleži še niso bili voljni že sedaj začeti z napadi, ker baje še niso dovolj topništva nagromadili na bojiščih. Pripravljeni so bili šele na jesen. Toda na Francoskem so silili na to, da se sklene začasno premirje, ker pa Angležem to ni bilo po volji, zato so pohiteli s svojo ofenzivo, ki jo že skoraj dve leti napovedujejo; tudi pravijo o njej, da bo odločila sedanjo vojsko.

Vidimo pa že sedaj, da naši sovražniki ne bodo dosegli s svojimi velikanskimi vojnimi silami celotnih uspehov. Premaknili in izpremenili bodo tuhtam mejo med bojišči, a sicer se bodo njih napadi ustavili ob nezlomljivi obrambni sili naši in naših zaveznikov.

✠

RAZNO

✠

Nove določbe o skrbstvu.

Ministrstvo je s § 14. uredilo skrbstvo na novo. Popolnoma je mogoče dejati pod skrbstvo kako osebo samo tedaj, če vsled blaznosti ali slaboumnosti izgubi prav vsako zmožnost svojega ravnanja. V omejenem obsegu pa pridejo pod skrbstvo osebe pri manjših stopnjah duševnih bolezni in slaboumnosti. Ta omejeni preklic pa ne velja za mladoletne, ki so že itak tako omejeni kakor omejeno preklicani. V omejenem obsegu pod skrbstvo postavljena oseba je splošno enaka odrasli mladoletni osebi. V omejenem obsegu zaradi duševnih bolezni in slaboumnosti pod skrbstvo postavljene osebe morejo z dovoljenjem skrbnika in sodišča stopiti v zakon, ker se najdejo upoštevanja vredni slučaj, v katerih ni pomisleka proti zakonu, n. pr. če je upati, da bo zakon zdravilno vplival na stanje bolnika ali če je izključeno, da bi se v zakonu rodili vedno obteženi otroci. Pod skrbstvo je mogoče dati zapravljevca ne samo zaradi zapravljevosti s kreditnimi posli, ampak sploh vsled zapravljevosti v premoženju. Novo pa je, da je lahko prekličejo zaradi pijančevanja in privajene zlorabe živčnih strupov (morfij, eter, opij, kokain itd.). Zaradi pijančevanja predlaga sredstvo lahko državni pravdnik. Med postopanjem, ki naj pripelje do skrbstva, pa dotičnik ne sme ostati brez varstva. Takega varstva je posebno potreben tisti,

katerega spravijo v kak zaprt zavod in mu tako vzamejo prosto gibanje. V takih slučajih dobi za časnega skrbnika. V tretjem oddelku je uravnano postopanje, ko kdo proti svoji volji pride v zaprto norišnico ali pa ga po prostovoljnem vstopu v zavodu omejijo v njegovi prostosti. V tem slučaju je treba sprejem naznaniti prvi okrajni sodnji.

Kje se nahajajo ranjeni, bolni ali pogrešani vojaki in vojni ujetniki.

V mnogih slučajih se je že opazilo, da se bavijo nepoklicane osebe iz dobičkarije s podeljevanjem, oziroma posredovanjem pojasnil in vesti o bivališču ranjenih, bolnih ali pogrešanih vojakov. Občinstvu se v ta namen v časopisih naravnost ponujajo, oznamujejo se tuhtam kot poizvedovalnice v vojaških zadevah, strojepisni uradi, ali pa kot posredovalci za dobivanje pojasnil v omenjeni smeri. Plačilo posredovanja se na ta način prikriva, da je treba povrniti stroške za poštnino in pisarno v neprimerni višini — 5 kron za navadno pismo.

Da se prepreči izkoriščanje prebivalstva po takih brezvestnežih, se vnovič opozarja na to, da je po vojnih ujetnikih, bolnih in ranjenih ter slednjic po pogrešanih na sledeči način povprašati:

1. Za vojne ujetnike izključno pri onem deželnem društvu Rdečega križa, v čigar področju je dotičnik pristojen, oziroma spada njegovo krdelo. Vprašati je z navadno dopisnico za odgovor. Povratni naslov mora napisati stranka, ki

Kmetice ob svetovni vojski.

Ko je zazvonilo poldan...

vpriša. Navesti je: Ime, starost, pristojnost, šaržo in krdelo iskanega vojnega ujetnika. Na nečitljiva vprašanja ni mogoče odgovarjati.

2. Po nevojnoujetih ranjencih in bolnikih je vprašati pri poizvedovalnem uradu Rdečega križa na Dunaju VI., c. in kr. vojna šola (Auskunftsbüro vom Roten Kreuz, Wien VI., k. und k. Kriegsschule). Navesti je tudi zgorajšnje podatke. Za taka vprašanja so tiskane dopisnice z odgovorom, ki se dobijo pri vseh večjih poštah uradih.

3. Pogrešane ima v razvidnosti na Dunaju sledeči urad: Gemeinsames Zentralnachweisbüro in Wien, Abteilung C., I., Fischhof 3. Vprašanja o pogrešanih je poslati naravnost na ta naslov z navadnimi dopisnicami za odgovor ter istotako navesti gornje podatke.

Prošnje za poizvedbe se bo rešilo kolikor mogoče hitro in seveda popolnoma brezplačno. Ni torej vzroka, obra-

rave z drugim človekom po tem, da oba posebno rada bereta isto knjigo.

Dobra knjiga je trdna in lepa prijateljska vez. Pisatelj-ljubljenec združuje prijatelja, da isto čutita in mislita. V njem skupno živita in on v obeh.

Knjige prodajo v naše srce in verzi pesnikovi preidejo v našo kri. Kar si bral v mladosti in te je zanimalo, to nosiš seboj celo življenje, na to se živo spominjaš tudi v starih letih. Iz knjig spoznamo, kaj so drugi doživeli, in čutimo, da smo sami isto skusili.

Knjige lahko povsod dobiš in prime-roma po ceni. Zrak, ki ga dihamo, zajemamo nekako iz bukev, ker pisateljem se moramo zahvaliti za vse, kar nas dviga nad vsakdanost in surovost.

Dobra knjiga je najlepši spomenik življenja, ker so v njej zbrane najplemenitejše misli, ki so mogoče v življenju — kajti življenje človekovo se večinoma razvija v kraljestvu njegovih idej.

Knjige so zakladnice lepih besedi in zlatih misli, ki so, živeče v našem spominu, naše zveste spremljevalke in tolažnice. Kdor živi v družbi plemenitih misli, ni nikoli sam. Spomin na lepo, odkrito in resnično besedo nam je mnogokrat v času izkušenj angel milosti, ki čuva in čisti našo dušo. Taka beseda hrani tudi v sebi kal za dejanje, kajti lepe besede nas vsekdar spod-

stoletji, ko so porodile v duhu svojega stvaritelja. Kar so modri nekdanj mislili in pripovedovali, vse to nam iz bukev danes prav tako zgovorno in živahno pripovedujejo kakor nekdanj. Samo toliko

Gospodarska zveza

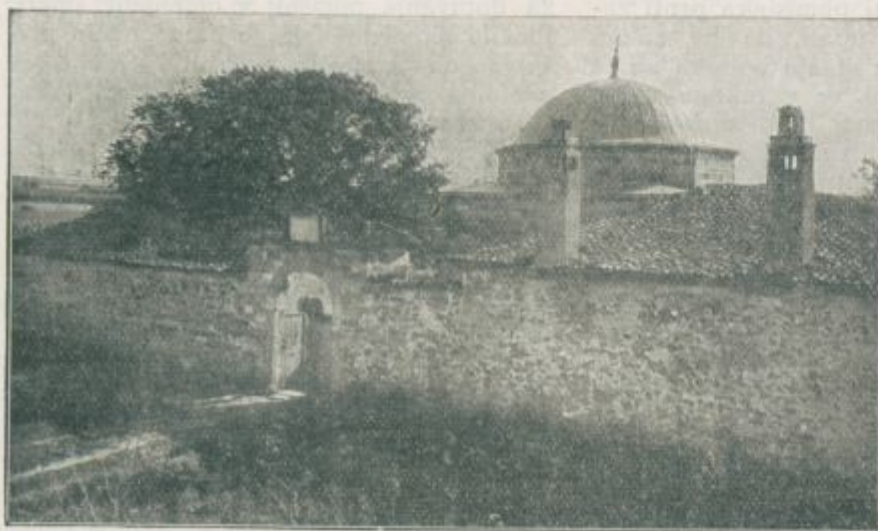
centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)

priporoča svojo

- zalogo vsakovrstnega kolonijalnega in specijalnega blaga;
- zalogo najboljših mlekarških izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka;
- zalogo zajamčeno pristnega vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvaške, Istre in Dalmacije, najboljših domačih slivovk, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Spodnji Šiški št. 152);
- zalogo vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojnik vedno na razpolago;
- zalogo raznih močnih krmil, gnojil in modre galice.

Izza turških dni: Grob sultana Murada I., ki je vladal 30 let ter tekom svoje dobe podvrnil Trakijo, Bulgarijo in Malo Azijo; leta 1389. je premagal tudi Srbe na Kosovem polju, a je bil meseca junija istega leta umorjen. Slika predstavlja njegov nagrobni pomnik s Kosovega polja.

čati se za pojasnila in poizvedbe do nepoklicanih posredovalcev, ki so vendar ravno tako primorani si dobiti potrebne poizvedbe pri omenjenih uradih, tako da dobi vprašalec tozadevna poročila potemtakem šele kasneje.

Občevanje s knjigami.

(Po Smilesu »Značaj«).

Večkrat čujemo pregovor: Povej mi, s kom hodiš, in jaz ti povem, kdo si. Z isto pravico pa dandanes tudi lahko rečemo: Povej mi, kakšne bukke prebiraš, in jaz ti odgovorim, kakšen si. Ljudje posebno v naših časih ne iščemo družbe samo pri ljudeh, iščemo družbe tudi v knjigah.

Dobra knjiga je naš najboljši prijatelj. Danes je taka, kakor je vedno bila in se nikoli ne izpremeni. Med prijatelji je knjiga najbolj potrpežljiva; če si dobre volje pa jo vzameš v roke, ona je pripravljena; če nimaš časa za branje, ti potrpežljivo čaka in če si leto dni nanjo pozabil, pa jo prašno potegneš iz omare, nič se ne jezi, da si jo zanemaril, tukaj ti je na razpolago. Kadar te v sili ali nesreči zapušča tvoji prijatelji, knjiga ti ostane vedno zvesta, ona te tolaži in v viharjih življenja pogum vliva v tvoje potrto srce.

Dobra knjiga ti je zvesta v mladosti, ko te poučuje ali kratkočasni, zvesta ti je na stara leta in te tolaži in krepi.

Človek večkrat spozna sorodnost na-

bujajo za dobra dejanja.

Knjige imajo nekaj od bistva neumrjivosti v sebi. Najvztrajnejše, kar ustvarja človekov duh, je knjiga. Svetišča se drobijo v prah, kipi in slike razpadajo, bukke pa ostanejo; ako jim razpada papir in ako črke obledijo, se na novo natisnejo in ostanejo. Velikih misli se čas ne dotakne; enako mlade in oživljajoče so kakor pred

Jžšla je deveta skupina razglednic „Vojska v slikah“

obsegajoča 8 izvirnih slik: „Soči“ z nadvojvodom Evgenom, „Soči“ z zmagovitim generalnim polkovnikom Svetozarom Boroevičem, „Odlikovanje“, „Ti osrečiti jo hoti“, „Kravato solnce“, „Rožmarin“, „Slovenska deklica“, „Nekoč v starih časih“. Prve 4 slike so trobarvne, ostale enobarvne. — Izmed vseh doslej izšlih skupin lahko trdimo, da je sedanja skupina najbličnejša. Slovenci! Poslušajte se pridno domačega izdelka.

Uprava Ilustr. Glasnika.

glede knjig spremeni čas, da loči v slovu ljuliko od pšenice in da smeti razprši na vse vetrove, kajti v knjigi se trajno vzdrži le, kar je dobroga.

Emerson piše v spisu: »Družba in samota«. Pri sodobnikih je večkrat težko razločiti, ali je kak pisatelj le kakor zvezda repatica ali pa si je res priboril trajno ime. Zato vsakdo skrbno pazi, da ne prebira slabih knjig. Ogibati se je proizvodov dnevnega časopisja in pisanja za hip. Glede tega je primerno tole trojno pravilo: Ne čitaj knjige, ki ni vsaj leto dni stara! — Beri samo znamenite knjige! — Beri, kar tebe zanima! — Pravijo, da ni napačno v znanstvu brati najnovejša dela, iz leposlovja pa starejša.

Po bukvah se udomačimo v najboljši družbi in se seznanimo z največjimi duhovi vseh časov. Mi poslušamo, kaj so taki govorili in delali, vidimo jih pred seboj, kakor da bi med nami živeli. Njih misli postanejo naše misli, z njimi sočustvujemo, z njimi se radujemo in žalujemo. Njih izkušnje so tudi naše in zdi se skoro, kakor da bi mi doživljali to, o čemer nam pišejo.

Veliki in dobri ljudje so nesmrtni celo na tem svetu. Njihov duh živi v njih spisih in biva med ljudmi.

¶ Mrtvi so kronani vladarji vsi, ki iz groba nas uče in vodijo.

Vzvišeni duhovi, ki jih je rodila naša zemlja, žive še danes kakor pred stoletji. Homer ni mrtev in če nam njegovo življenje tudi zastirajo megle pravadnosti, vendar je njegova pesem mlada in nova, prav kakor da je bila nedavno zapisana. Plato živi še vedno kot transcendentni modroslovec; Horacij, Virgilij, Dante žive še danes v svojih pesmih. Shakespeare, Goethe so vedno še v veljavi velikih mož. Isto je z našimi pesniki in pisatelji, ki so umrli, ki pa po svojih delih živijo med nami. Prešeren ne premine nikoli med nami, in s katerim živim pesnikom živimo v sedanjih borbah v tako intimni duševni zvezi kakor z Gregorčičem in njegovo »Soči«.

(Dalje.)

Darujte za Rdeči križ!

Princ Evgena prehod planin. Ko spremlja naša duša z občudovanjem drzni pohod naših čet po visokih planinah, se spominjamo v vojaški zgodovini važnega prehoda princ Evgena, ki se je vršil leta 1701. Ta prehod nam nudi zgled težav, ki so jih prestali junaški branilci naših mej. Vršil se je začetkom vojne za nasledstvo španskih dežel. — Francoski maršal Catinat je bil prehitel cesarske v zasedenju Italije. Prišel je začetkom leta preko Milanskega do reke Mincio. Ko je pa videl, da se nabira čimdalje več avstrijske vojske v južnih Tirolah, je zavzel Catinat s svojo glavno močjo Rivoli, da bi ne mogli priti cesarski preko gora. Poti preko Chiavenne in Rocca d'Enso so bile zaprte, kozje stope napram omenjenim krajem pa so bile tako slabe, da se ni bal Catinat od tam nikakega napada. Verona in okraj vzhodno Adiže sta spadala pod oblast beneške ljudovlade, ki je hotela ohraniti svojo nepristranost in je vrgla zato v Verono in Chiuso močne posadke. To je najbrž pripomoglo, da ni pričakoval Catinat, da bi mogli prikorakati cesarski vzhodno od Adiže in da je opustil, da bi se polastil Verone in Adiže. Od marca do konca majnika je prišel glavni del cesarske vojske preko Pustrske doline, Brenerja in Vinčgava v južne Tirole. Bilo je 11 infanterijskih polkov in 13 konjeniških, topničarstvo in pomožne čete. Kantonirali so med Alo in Salurnom, glavni stan v Rovreitu, predne čete pri Rivi in Aviji. Dne 20. majnika je prišel v Rovreit princ Evgen. Iz vesti, ki jih je dobil Evgen od opazovalcev, je izprevidel, da je nemogoče, da bi napadel močno utrjeno postojanko ob Rovreitski planoti čeloma, napram Adiži in Inkanalu. Ostala mu je pot po ladji preko Gardskega jezera, od koder bi lahko prišel Francozom za hrbet, ali pot preko Tesinskih alp, po kateri bi prišel preko ravni za Adižo in bi zadel Francoze v reber. Po prvi poti bi bil odrezal Evgen sam sebi povratek, druga pa je grozila z nepremagljivimi težavami. Višine so bile še zasnežene, strmo dvigujoča se pečina se je kazala naravnost neprehodna, posebno za težko konjenico, topove in tren. Za prodiranje so prišli v poštev: Proti Piovenni Val Terragnola, prehod Borcola (1200 metrov), Val Pozina. — Proti Schio Vallaria, Pian delle Fugazze (1200 metrov) in Valli dei Signori. — Proti Caldiero Val Ronchi in Giazza (višina 1700 metrov). — Proti San Michele Val Fredda (višina 1500 metrov). — Evgen je bil poklical iz teh krajev nekaj kmetov, da bi poizvedel o možnosti prehoda preko dolin in sotesk. Kmetje so izjavili, da ni šel, kar svet stoji, po tistih krajih noben voz in da je prehod sploh nemogoč. Evgen je poslal v omenjene kraje častnike, ki naj bi pregledali ozemlje. Ti so dognali, da so steze ali kozje stope, ki vodijo po tesnih skalnih dolinah, v najslabšem stanju. Na več krajih so jih porušili hudourniki, so silno strme in na več krajih nevarne. Hoditi po njih more samo po eden. Tuintam zapira odrušena skala stezo, tam je zopet visoka pečinasta stopnica, po kateri ne more konj in se ne more znositi tovorov.

Največje težave za prodiranje so delale Valaria, tam kjer gre dandanes cesta strmo navzgor na Pian delle Fugazze in pa Val Ronchi. V obeh drugih smereh, so menili častniki, da bi se dala napraviti cesta v par dneh in razširiti za konjenico in topništvo. Od 30. majnika naprej je delalo sto mož in nekaj sto kmetov ob stezi v Val Terragnolo in jo je razširilo na devet čevljev širine. S fašinami in debli so napravili oporne stene, delo pa se je obotavljalo, ker je bilo treba razstreljevati

pečine in niso imeli razstreljevalcev, katerih bi bilo treba kakih 500 mož, domačinov pa se je spoznal le malokdo na to delo. Dne 26. majnika so uvideli pri vodstvu, da ne bo še dogotovljena pot čez Barcola-prelaz v desetih dneh v toliko, da bi šli po nji topništvo in tren, Evgen pa je bil določil 27. majnik za odhod. Bolj se je spešilo delo v Val Fredda.

Da bi odvrnil pozornost Francozov od Tesinskih alp, ali morda tudi, da bi si zagotovil za vsak slučaj prodiranje preko Gardskega jezera, je ukazal Evgen, da se je popravljala v istem času tudi pot Mori—Riva in je dal napraviti pri Mori most in poslal preko njega nekaj čet. V Rivi so morali zbrati vse ladje, demonstriral je napram Rocca d'Anfo in je sklical vso črno vojsko zahodno od Adiže in je zastavil ž njo vse obmejne steze. S tem je dosegel Evgen, da je vzel res Catinat okoli 26. majnika 4000 mož ob Minciju in jih je poslal pred Rocca d'Anfo. Lepemu zadržanju kmetov moramo pripisati, da ni prišla vest o delih v Tesinskih planinah in proti Adiži do ušes Francozov ali do ušes Benečanov v Veroni, kajti Benečani so bili pripravljeni, da bi izdali ono stranko, ki bi stopila prva na njih posest in bi postala nevarna njih ljudovladi.

Tačas pa je umeril Evgen svoje korake, poslal je kirasirski polk in dva dragonska polka s šestimi topovi, da bi prodirali preko Piazze in Vicenze, preko Legnane, da bi pripravili tam vse za prehod armade, ki bi šla čez Adižo. Po vsej priliki je šel ta oddelek skozi Vallarino, Pian delle Fugazze in Vali dei Signori v Schio, kajti pot preko Piazze je bila neprehodna. Dva pešpolka, 400 konjenikov in 20 bolj lahkih topov je odšlo 2. majnika skozi Val Fredda na višino prelaza, kamor so prišli pešci in 4 topovi zvečer, konjeniki in drugi topovi šele drugi dan. Konje so morali voditi povsod ob uzdi, topove in vozove so morali razdreti in vleči na zadržah, prtljago so nosili in vlekli marsikje na vrveh preko strmin. Kmetje so povsod pomagali. Ta oddelek, ž njim Evgen, je prišel 28. majnika v Breonio, odkoder je bilo možno videti francoske postojanke pri Ferrari in Rivoli. Oddelek konjenice je prišel v Pascantino, kjer bi bil moral vzeti ladje, kar se mu pa ni posrečilo, in šele 30. majnika je prišel tudi tren tega oddelka v Breonio, kjer so morali čakati na glavni oddelek (6 konjeniških polkov), ki je prihajal po isti poti.

Da se zavaruje desno krilo proti odprti adizki dolini in proti Francozom pri Rivoliju, sta odšla dva pešpolka 27. majnika v Peri, od koder sta šla drugi dan v Breonio, dva pešpolka sta pa ostala pri Borghettu. Za slučaj, da bi udarili Francozi iz svoje močno utrjene postojanke zahodno ob Adiži, je ostalo ob desnem bregu Adiže 100 konjenikov in polk pešcev. Po prvem juniju so prodrli pod varstvom pešcev preko Piazze in prelaza Borcole tudi težko topništvo, polk konjenice in tren in šele 27. junija je bilo združeno vse topništvo na planoti. Pot po Terragnolo dolini, ki se je sproti širila in popravljala, je služila armadi za zvezo s Tirolsko.

Evgen se je napolil z glavnim oddelkom 4. junija iz Breonije in je prišel preko Grazzane v St. Martino. Tačas so bili vendar dobili Francozi glas o avstrijskem pohodu. Pomaknili so svoje rezerve od Goito proti Albaredo in Legnago in so primaknili počasi še moči iz fronte in jih razvrstili preko Bussolenge napram Roncu. Šele v drugi polovici junija je bilo Evgenu možno iti pri Castelbaldo čez Adižo in pognati Francoze po bitki pri Carpi (9. julija) čez Mincio. In tedaj se mu je odprla boljša zveza s Tirolsko.

Dasi nimamo prav natančnih podatkov, kako se je vršil ta slavn prehod planin, je vendar ugotovljeno, da je hodilo 400 konjenikov, dva pešpolka in 20 lahkih topov z

majnim trenom približno tri dni po poti, ki se je popravljala štiri dni in meri v zračni črti samo 8 kilometrov (relativna razlika višin je bila 1400 metrov); trije polki konjenice z majnim trenom so potrebovali štiri dni za pot. Več tednov dela je bilo treba, da je bila pripravljena pot preko Piazze, da so mogli po nji spraviti težke topove in veliki tren, to prevažanje je zahtevalo dosti časa in je bilo možno šele, ko je napočilo poletje.

Zanimiv znak vojskovanja tistih časov je, da je šel avstrijski častnik 27. majnika s 40 možmi ob Adiži preko Chiuse. In to mimo francoskih straž, katerim je odgovoril, da gre na izprehod. Francozi so se pritožili pri Evgenu. Avstrijski in francoski častniki so se shajali prijateljsko v Veroni, na nevtralnih benečanskih tleh.

„Pantomina“.

I.

II.

III.

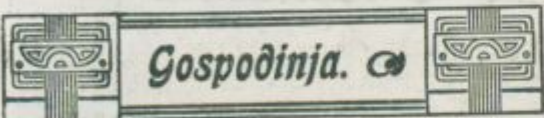

Petrolej za kačji pik. V Teksasu nosijo domačini vedno pri sebi stekleničico petroleja; če jih pikne gad, iztisnejo rano, jo izperejo s petrolejem, namočijo robec v petrolej in obvežejo ž njim ranjeni del prav trdno. Lovci v planinah si nasujejo na kačji pik malo smodnika in zažgo, to prepreči neki vse nasledke.

Za notranjo vročino. Stolci v lesenem možnarju šest pesti olupljenih sladkih mandljev in tri pesti bučnega ali dinjinega semena in osminko kilograma sladkorja. Ko tolčeš, prilij počasi četrt litra vode, ko je na debelo stolčeno, iztisni skozi platno. Goščo stresi nazaj v možnar, tolči in prilij zopet drug četrt litra vode. Ko je dobro stolčeno, iztisni in zlij oboje mleko vkup. Jemlji večkrat po dve žlici, je izvrstno hladilo pri boleznih, ki delajo notranjo vročino. Život umivaj s kisom.

Bosiljakovo mazilo za gnojivce. Sveže bosiljakovo listje prevri na surovem maslu. To mazilo hladi bolečine na najbolj občutljivih delih telesa. Pomaga tudi za zamašen nos, če mažeš nos od zunaj in od znotraj ž njim. — Drugo bosiljakovo mazilo, ki pa nima bosiljaka v sebi, je: Zavri 250 gramov rumenega voska, odstavi od ognja in razprosti v vosku 150 gramov črne smole, toliko kuhanega terpentina, 200 gramov koštrunove masti in 300 gramov laškega olja. To mazilo namaži na platno in naveži na gnojivce. Čisti in celi.

Vdihovanje — zdravilo za zobobol. Bolnika v lazaretu dr. Du Monte na Nemškem je mučil bolni zob. Zdravnik mu ga je izdrl, a bolečine v čeljusti niso odnehale. Tudi mazanje z jodom ni pomagalo. Bolnik je vdihaval v svojih težavah kolonjsko vodo, pri tem mu je prišlo par kapljic na nosno sluznico. Bolečina je odnehala takoj. Du Monte ni bil gotov, ali je vplivalo res vdihavanje na to in poskušal je pri drugih zobobolnih. Dal jim je pod nos žveplenega etra in dosegel je lep uspeh pri vseh slučajih bolečin vsled trganja, pri vnetju korenin pokostnice in drugih obolenjih zob. Da doseže tem večji učinek, je namočil Du Monte zamašek iz bate v žveplenem etru in ga je vtaknil zobobolnemu v nosnico, ki je bila bliže bolnemu zobu. Bolnik je povsili glavo nazaj in si pritisnil nosnico malo s prstom, da je iztisnil mokroto iz bate. Mogoče, da pomaga vdihovanje za zobobol, saj pomaga tudi za bolečine v čelu, ušesu, grlu in v pljučih.

Radič bo rasel kmalu tudi pri nas, pa kaj, ko ni olja. Kaj, kuhati ga je treba. Sesekljan kakor špinača in napravljen na isti način je radič prav dobra in zdrava jed, ki se prilega k žgancem, krompirju, pa tudi k mesu, kjer ga je kaj. Da ni tako grenak, se oplakne lahko kuhanega, sicer pa je ravno tista grenčica, ki upliva dobro na zdravje. Radič pa je dober tudi s špehom.

Medica. Na kilogram medu deni za žlico vinskih drož in 4 litre vode; postavi sod z odprto veko v toplo klet, kjer naj stoji več tednov, dokler ne pokipi. Potem odtoči v steklenice in spravi steklenice v klet, ležeče v pesku. Medica je zdravjša pijača kakor vino in pivo.

Hladilna pijača. Poldrug kilogram malin ali kakih drugih jagod stlači v čistem prstenem loncu in potresi s 45 gramov zdrobljene čiste srešove kisline. Nato vlij poldrug liter kropa v lonec in pokrij. Ko je stalo 24 ur, precedi skozi flanelo, stresi v tekočino 2½ kilo-

grama sladkorja, in ko se je raztopil, nalij v steklenice. Se drži več let. Prvi mesec ne smejo biti steklenice pretrdo zamašene.

Kreša poceni za zimo in leto. Drenažno cev zamaži ob koncu z ilovico in nalij z vodo, potem zamaži še drugi konec ali naredi luknjo sredi cevi in nalij tam vodo, obvij cev z močno cunjno iz žakljevine, namaži z mešanico komposta in ilovice, obveži zopet z žakljevino, zmoči in posej s krešinim semenom. Lahko namažeš tudi deščico z ilovico in poseješ; kadar je suha, jo potoni v plitvo skledo. Ta vrt ne potrebuje dosti prostora in je vedno zelen.

Mast iz kosti. Sila je iznajdljiva. Iz kantine, gostiln in vojaških bolnišnic dobé nekateri že kuhane kosti, jih sesečejo, zalijejo in kuhajo iz njih mast. Kosti se morajo kuhati več ur, potem se puste kosti v juhi, da se shladi vse skupaj. Na vrhu se strdi mast, ta se pobere in prekuha in precedi, potem se dene vanjo čebule in precvre. Mast je dobra. Kosti imajo v sebi možeg in druge hranilne snovi, ki se razpuste šele po dolgem kuhanju, zato se dobiva ta mast lahko iz že prekuhanih kosti. Seveda bi se dobila tudi, če bi kuhal dolgo surove kosti, prekuhanke kosti so bile že kdo vé v kakih rokah. To nas uči, kake maščobe bomo še kupovali za drag denar.

Kruh iz koruznega zdroba je mnogo slajši kakor kruh iz koruzne moke. Zdrob je treba kuhati četrt ure ($\frac{1}{4}$ litra zdroba na poldrugem litru kropa), potem se ohladi do mlačnega. Pri-mešaj mu kvas, ki je bil napravljen iz 2—3 dkg drož in treh žlic bele moke, in primesi toliko bele moke, da je ravno prav. Testo mora biti mehko. Tak kruh pride prav rahel in lahek; še boljši je, če dodaš koruznemu zdrobu malo pšeničnega.

Voda skače. Jedi niso nič hitreje kuhane, če valovi in kipi voda ali če vre polagoma, samo voda se razhlapije bolj močno in odvaja s soparom tudi redilne snovi. Zato je nepotrebno, kuriti toliko, da bi kmalu razneslo lonec. Ako je jed zavrela v luknji, bo že vrela počasi na plošči naprej.

Vreme in zidno kamenje. Vsak opazuje lahko, kako hitro se kvarijo nekatere stavbe, komaj sezidane nosijo že pečat umazanosti, dočim stoji druge skozi stoletja neomajana in trdna. Vprašanje, kaj izjeda kamenje in uničuje zidovje in poslopja, je proučeval profesor Egberston v New Yorku in je prišel do sledečega zaključka: Kamenje izjedajo dež, veter, pesek in prah. Kamenje različnih vrst reagira na različen način na pogubne vplive prej navedenih činiteljev. To nam svedoči poleg drugih obelisk, ki je bil prepeljan leta 1889. iz Egipta v Ameriko in postavljen v Centralni park v New Yorku. Obelisk, ki je stal v suhem in toplem podnebju Egipta nad 2000 let nepoškodovan, je kazal dve leti po svojem dohodu v New York že sledove časa. — Peščenec, ki se uporablja za sestavo zidu, je različen po svoji sestavi ali spojinah, ki so organične, železnate, kremenaste ali apnene. Najbolj razpada pod neugodnim vplivom vremena kamen z organično spojino, oni z železnato je nekaj boljši, apnenčevo spojino, posebno v velikih poslopih po mestih, izjé in izpere hitro dež. Najtrdnjši je kamen iz kremenaste spojine. A tudi vrste apnenec, sestojéce iz ogljenokislých apen ali iz dolomita, niso tako dovzetne za vremenske vplive, nasprotno pa se ruši hitro kamen, ki je sestavljen iz obeh vrst spojin, ker izpere dež ogljenokislo apno iz njega in postane kamen preperel. Kamni v bližini tal so vedno bolj prizadeti kakor oni v višini, zrak v mestih vsebuje precej kislin in žveplene kisline, ki vpli-

vajo škodljivo na kamenje posebno tam, kjer jih moči vlaga, prihajajoča iz tal, bodisi vzrok slabo napravljeno odvajanje ali nalivi dežja. Više, bolj v zraku, pa se pomešajo kisline tako zelo s čistim zrakom, da odneha njih škodljivost. Preperenje kamna se vrši pod vplivom zraka, prepojenega s kislinami na ta način, da se razprostire ognjenokisla spojina v ognjenokisli vodi in jih izpere dež. Drugi vzrok, ki povzroči razpadanje kamna v mestu, je še premalo znan in uvaževan, in to sta prah in pesek v velikih mestih, ki naredita veliko škodo na zidovju in spomenikih. Egberston je napravil skušnje na vrsti kamnov, v katere je pihal pesek, in videl je, da so bili najtrši kamni hitro izjedeni od peska. Preiskava mestnega prahu je dognala, da je ta prah sestavljen iz različnih drobcev, peska, železa in drugih snovi, ki niso tako ostre same na sebi, ali zagnane od vetra na gladko površino kvadra imajo vendar moč, da krušijo njegovo površje. Na pokopališčih se je dognalo, da so napisni na kamnih, ki so izpostavljeni z napisno stranjo vetru, dosti bolj okrušeni nego drugi. Da so stale in stoje še stavbe prejšnjih stoletij, dokazuje, da so poznali nekdanji stavbeniki bolj lastnosti kamnov, da so si izbrali blago, ki jim je obetalo po svoji spojin, da bo kljubovalo vetrovom in časom, tudi so vzdavali po potrebi različno kamenje in so skrbeli, da ni padala strešna mokrota na vznožje stavb in na zidovje. Sedanji stavbeniki so odpravili široke napušče (strehe), ki so varovale zid in tla. Pri mnogih poslopih se ne odteka voda, zmočijo se tla, pritlična stanovanja in kleti postanejo vlažne, zid vsesuje mokroto in hiša, nova hiša je vlažna in nezdrava. Vse sušenje stanovanj ne pomaga nič, dokler se močijo hiši noge, kakor ne pomaga nobeno negovanje človeku, ki se prehladi vsak dan v noge.

Papiga roparska ptica. Ko so bili zaklali naseljenci v Novi Zelandiji nekaj ovac, da posuše njih meso, so pokusile divje papige meso in so se oblaznile. Od tedaj so obletale jate papig ovčje črede in so kluvale ovcam kose mesa iz hrbta. Pastirji so morali streljati ptice, da so jih odgnali, pa še dolgo so se spominjale papige dobrega ovčjega mesa.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo
v Ljubljani, reg. zadr. z omejj. zavezo
Dunajska cesta, uradni prostori I. nadstr.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“,
kokarde in pentlje z napisi
za društva se izgotavljajo
v najkrajšem času
po zmernih cenah.

Katoliška
tiskarna
II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovor.